

EAPC - Món local: urbanisme, tributs, organització i altres àmbits específics

Estem preparats per reimplantar la Llei orgànica d'estabilitat pressupostària?

28-04-2023

Al principi del mes de març d'enguany, saltava a la premsa la notícia sobre la voluntat de la Comissió Europea de reprendre l'aplicació de les regles fiscals que va suprimir l'any 2020 per pal·liar, primer, els efectes econòmics de la pandèmia del coronavirus i, posteriorment, els dels primers compassos de la crisi energètica derivats de la guerra d'Ucraïna, que semblen quedar enrere. I és que, a judici d'aquest alt òrgan, els temps extraordinaris que van motivar l'activació de la clàusula general de salvaguarda, que ha permès durant els darrers exercicis no aplicar les regles fiscals, ja no ho són tant o, com a mínim, ja no formen part del paisatge actual.

Davant d'aquesta situació, i pel que ens interessa, sorgeixen dues grans incògnites: quin és l'abast d'aquesta decisió en relació amb el pacte d'estabilitat vigent i, per tant, com es produirà la "reimplantació" de les regles fiscals i, derivat d'això, quins seran els canvis legislatius necessaris que hauran d'implementar els estats membres de la Unió Europea. Juntament amb l'anterior i amb independència de quin sigui aquest nou escenari, als diferents operadors econòmics ens sorgeix un dubte més: estan preparades les nostres organitzacions per tornar a entrar a la sendera del creixement i de l'estabilitat dissenyada per la Llei orgànica 2/2012 (LOEPSF)? I és que l'escenari és tant obert com incert.

En aquest sentit, cal tenir present que transcorreguts més de 10 anys des de l'entrada en vigor de la LOEPSF i analitzats els efectes -positius i no tan positius- que n'ha comportat l'aplicació, sorgeix la pregunta de si és necessari efectuar-ne una revisió o, si més no, una coordinació o adaptació, pel que fa a les entitats locals, amb el Reial decret 1463/2007 encara parcialment vigent.

Un clar exemple del que estem dient és l'obligació d'haver de fer plans econòmics financers "sense mesures" en els casos en què una entitat presenti necessitat de finançament o incompliment de la regla de la despesa, pel joc de la incorporació de romanents de crèdit d'un exercici a un altre finançada amb romanent de tresoreria per a despeses generals (on, per exemple, el tractament plurianual de la despesa hagi "fallat" per causes alienes a la programació efectuada).

A aquest efecte, seria interessant reforçar, de manera valenta, el principi de plurianualitat (establert a l'article 5 de la LOEPSF) per vincular-lo, si més no, a l'avaluació del principi de sostenibilitat financera constatat mitjançant la regla de la despesa. I és que si veritablement la normativa en matèria d'estabilitat pressupostària aposta clarament per les línies de treball plasmades en els plans pressupostaris plurianuals com a veritables eines de gestió, la tramitació plurianual de les despeses i la programació pressupostària a llarg termini potser queden mancades de sentit, no les avaluacions que s'han de dur a terme "any rere any", sinó l'adopció de mesures correctives, com ara l'actual sistema de càlcul de la regla de la despesa o la necessitat de confeccionar els plans econòmics financers de manera sistemàtica.

Un altre dubte que sorgeix, tot i que encara és molt aviat per definir, és determinar en quin moment del temps tindrà lloc el retorn de la normativa pre pandèmica i si es reactivarà totalment o, com ja han apuntat representants del Ministeri d'Hisenda mateix, es farà de gradualment.

Sigui quina sigui la solució final per la qual opti el legislador estatal, amb les dades actuals, el moment temporal on podrem situar els primers efectes -amb adopció de mesures- serà al primer trimestre de l'exercici 2025, coincidint amb el tancament de les liquidacions pressupostàries de l'exercici 2024.

Ara bé, tenint en compte el calendari de conteses aquest any 2023, sorgeix una segona bateria de preguntes: estem preparats? O, millor dit: què cal que fem -com en el cas dels bons estudiants- per estar preparats quan arribi el moment?

La resposta a aquesta pregunta no és fàcil, òbviament. Entre altres coses, perquè no disposem en aquests moments de més dades i, quan s'ha consultat informalment els estaments responsables d'aquestes qüestions, aquests no creuen que puguin tenir informació clara fins als darrers mesos de l'any. Tanmateix, si es considera el marge temporal del qual es pot disposar, hi ha situacions que es poden anar preparant per tal d'encarar aquesta fita.

En aquest sentit, i d'acord amb la normativa d'hisendes locals vigent, esdevé imprescindible potenciar la programació de la tramitació dels expedients de despesa, sota l'òptica dels principis d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, en general, i del de plurianualitat, en particular.

I és que les actuacions que cal dur a terme en els mesos vinent per preparar i elaborar el pressupost de l'exercici 2024 han d'anar presidides, més que mai, per un veritable canvi de perspectiva pel que fa a la quantificació de les despeses, de tal manera que la visió "programàtica" o "política" del pressupost estigui en veritable sintonia amb el principi d'annualitat pressupostària; és a dir, que l'estat de despeses del pressupost reculli els crèdits que arribaran a esdevenir obligacions reconegudes durant l'any, tal com estableix la definició del pressupost a l'article 162 del text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals.

En aquest sentit, potenciar la programació pressupostària plurianual, combinada, si s'escau, amb la tramitació anticipada de les despeses i el reajustament d'annualitats, permetria garantir la tradicional visió del pressupost com a "document programàtic" i garantir l'execució real de les inversions, i evitar que moltes acabin engruixint la llista de romanents de crèdits a incorporar a l'exercici següent, amb una total afectació al compliment de les regles fiscals.

L'altra qüestió, al meu entendre, deriva d'una visió més de detall, de programació econòmica de determinats expedients, atès que tampoc no es poden perdre de vista els dos pilars en què descansa la normativa europea: l'estabilitat pressupostària i la sostenibilitat financera, enteses sempre des d'una òptica de despeses i ingressos no financers. En aquest sentit, té un gran interès repassar els contractes que poden arribar a tenir un fort impacte en els càlculs de les magnituds en què es materialitzen els principis de la LOEPSF, deixant de banda les fórmules jurídiques en què s'emparin i prestant atenció al rerefons econòmic, ja que cal recordar el tractament que els atorga el sistema europeu de comptes vigent (SEC 2010) en els ajustos comptables i pressupostaris que cal dur a terme: transferència de la totalitat de la inversió malgrat que s'efectuïn pagaments parcials, operacions financeres subjacents, etc.

En tot cas, el repte és servit i de ben segur constituirà una important àrea de treball en l'esdevenidor més proper.

Montserrat Jorba Muñoz

Interventora Adjunta de la Diputació de Lleida